

1. Σε ποιο βαθμό έχουμε συνειδητοποιήσει μέχρι σήμερα, ως χώρα, την ανάγκη στροφής στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας;

Ποιος λέει όχι στην υποκατάσταση του ακριβού και εισαγόμενου πετρελαίου και φυσικού αερίου από τον αέρα και τον ήλιο, ή στην προστασία του περιβάλλοντος από τη μείωση των ρύπων διοξειδίου του άνθρακα που παράγουν οι συμβατικοί σταθμοί, ή στην τόνωση των τοπικών οικονομιών κατά την κατασκευή και λειτουργία έργων ΑΠΕ; Άλλος λιγότερο, άλλος περισσότερο, όλοι ανεξαιρέτως, πολίτες, κυβέρνηση, αντιπολίτευση, ενεργειακοί φορείς, μη κυβερνητικές οργανώσεις, έχουν συνειδητοποιήσει γιατί είναι απαραίτητη η στροφή στις ΑΠΕ.

Το ζητούμενο είναι στο πώς θα γίνει αυτό. Πως θα επιταχύνουμε και μάλιστα με τρόπο αλματώδη τον ρυθμό ανάπτυξης των ΑΠΕ σε όλη την χώρα.

Συχνά μας αρέσει να αποδίδουμε τις καθυστερήσεις στη γραφειοκρατία ή σε προσωποπαγείς πολιτικές που παρουσιάζονται ορισμένες φορές στους αρμόδιους φορείς. Όμως, οι τοπικές αντιδράσεις οι οποίες εκδηλώνονται σχεδόν σε κάθε προσπάθεια εγκατάστασης ενός σημαντικού έργου ΑΠΕ, φαίνεται ότι είναι περισσότερο ανασταλτικός παράγοντας. Εκτιμώ ότι με το Ειδικό Χωροταξικό πολλά ζητήματα θα επιλυθούν, οι αντιδράσεις θα μειωθούν, καθώς τίθενται αυστηροί περιορισμοί, ενώ πολλές περιπτώσεις που έχουν σταματήσει στο Συμβούλιο της Επικρατείας, θα προχωρήσουν.

Θα ήταν άδικο να παραλείψω πως σε νομοθετικό επίπεδο, ως χώρα, έστω και με καθυστέρηση, έχουμε κάνει σημαντική πρόοδο στα πρώτα στάδια αδειοδότησης των έργων, στα κίνητρα αλλά και στη χωροταξία. Για να δώσω μια εικόνα, σήμερα έχουμε πάνω από 1.224 εγκατεστημένα MW από ΑΠΕ σε όλη τη χώρα. Αν σε αυτά προσθέσω και 994 MW με άδεια εγκατάστασης τα οποία ήδη κατασκευάζονται, φθάνουμε στα 2.218 MW εγκατεστημένα. Σημαντική ισχύς αν συγκριθεί με τα 645 MW που διαθέταμε στο τέλος του 2005. Στα Φωτοβολταϊκά η πρόοδος είναι μικρή, μόλις 11 MW, αλλά η προοπτική, με το νέο Νόμο 3734/99 που ετοιμάσαμε στο Υπουργείο, είναι μεγάλη.

Για να συμβάλλουμε ως Υπουργείο στην πληροφόρηση, από τα τέλη του 2007 και μεταξύ άλλων δράσεων, επισκεφθήκαμε πολλές πόλεις της χώρας, και την πόλη της Χίου, για απ' ευθείας διάλογο με όσο το δυνατόν περισσότερους πολίτες. Σε πολλές περιοχές διαπιστώσαμε άγνοια για τις ΑΠΕ. Χωρίς σωστή πληροφόρηση αδυνατεί ο Έλληνας πολίτης να συνειδητοποιήσει πως μπορεί να συμβάλει και να δράσει ανάλογα. Δεν εφησυχάζουμε. Εργαζόμαστε αδιάκοπα ώστε και ο τελευταίος Έλληνας πολίτης να καταλάβει ότι η στροφή στις ΑΠΕ είναι και επιλογή και υποχρέωση αλλά δεν είναι πανάκεια για τη λύση του ενεργειακού προβλήματος της χώρας.

Έχουμε ακόμα πολύ δρόμο σε όλα τα επίπεδα. Κάτι που θα πρέπει σίγουρα να δούμε είναι η δυνατότητα απευθείας απόδοσης στον πολίτη, μέρους του όποιου ειδικού τέλους επί των εσόδων ενός έργου ΑΠΕ πχ ως έκπτωση επί των δημοτικών τελών ή επί της ενεργειακής δαπάνης κάθε νοικοκυριού.

2. Λέγεται ότι ειδικά η γεωφυσική θέση των ελληνικών νησιών ευνοεί περισσότερο την παραγωγή τους. Ισχύει κάτι τέτοιο ή απλά μας αρέσει να βαυκαλιζόμαστε;

Βεβαίως και ισχύει. Η φύση έχει προσφέρει απλόχερα στα νησιά μας σταθερό και ισχυρό άνεμο αλλά και ηλιοφάνεια καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Επίσης, πολλά νησιά μας που βρίσκονται πάνω στο ηφαιστιακό τόξο του Αιγαίου έχουν την τύχη να διαθέτουν στο υπέδαφός τους σημαντικές ποσότητες καθαρής γεωθερμικής ενέργειας. Αν τα νησιά αυτά εκμεταλλευτούν τα πιστοποιημένα γεωθερμικά τους πεδία θα αυξήσουν σημαντικά τη συμμετοχή των ΑΠΕ στο ενεργειακό τους ισοζύγιο. Η Χίος είναι ένα από τα νησιά αυτά.

Γνωρίζουμε πως χάθηκαν ολόκληρες δεκαετίες από απραξία και αισθανόμαστε άβολα βλέποντας σήμερα χώρες όπως η Γερμανία «που δεν έχει ήλιο» να έχει εγκαταστήσει περισσότερα φωτοβολταϊκά από εμάς, ή η Ιταλία «που δεν έχει άνεμο» να έχει εγκαταστήσει περισσότερα αιολικά από εμάς. Ωστόσο δεν απογοητευτήκαμε, κάναμε νέο ξεκίνημα και, ήδη, προετοιμάζουμε προγράμματα όπου θα συνδυάσουμε σύγχρονη τεχνολογία ΑΠΕ, σεβασμό στην αρχιτεκτονική και στην τουριστική ανάπτυξη, ιδιωτική πρωτοβουλία και αρωγή της πολιτείας, ώστε σε μερικά χρόνια τα νησιά μας να καταναλώνουν πράσινη ενέργεια αποτελώντας πρότυπο και για άλλες χώρες.

Για την ανάπτυξη μεγάλων εγκαταστάσεων ΑΠΕ το εγχείρημα είναι δύσκολο γιατί δεν πρέπει να λησμονούμε την προϋπόθεση διασυνδέσεων τοπικά αλλά και με το εθνικό ηπειρωτικό δίκτυο.

3. Ποια η ευθύνη της πολιτικής ηγεσίας της χώρας για τη χαμηλή, ως σήμερα, απόδοση μας στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών; Αποτελεί πρώτιστα ευθύνη του κράτους ή είναι επιβεβλημένη η ιδιωτική συμμετοχή;

Θα απαντήσω λίγο επιθετικά επί της αρχής. Το κράτος δεν είναι ούτε μπορεί να είναι ηλεκτροπαραγωγός. Ευθύνη λοιπόν για την ανάπτυξη των ΑΠΕ έχουν οι ιδιώτες επενδυτές, με όλους τους τεχνολογικούς και επενδυτικούς κινδύνους που συνεπάγεται η οποιαδήποτε υγιής επιχειρηματική δραστηριότητα. Από την άλλη πλευρά, το κράτος έχει την ευθύνη δημιουργίας κατάλληλου θεσμικού, ρυθμιστικού και χωροταξικού πλαισίου, παροχής υποδομών μεγάλης κλίμακας και άρσης των πάσης φύσεως τεχνικών ή οικονομικών εμποδίων χωρίς να θίγεται το δημόσιο συμφέρον, με σεβασμό στις τοπικές κοινωνίες, στην πολιτιστική μας κληρονομιά αλλά και στις ιδιοκτησίες των πολιτών.

Θα ήθελα να σημειώσω ότι το κράτος πρέπει και οφείλει να είναι πρωτοπόρος. Θυμηθείτε ότι ουσιαστικά η κρατική ΔΕΗ ξεκίνησε κατά τη δεκαετία του '80 το ζήτημα της ανάπτυξης των ΑΠΕ στην Ελλάδα, έστω και σε μικρή κλίμακα. Η πάροδος του χρόνου όμως έδειξε ότι οι χρονοβόρες διαδικασίες και η δυσκαμψία της ΔΕΗ στην ανάθεση έργων, σε συνδυασμό με τη χαμηλή προτεραιότητα που διαδέχτηκε τον αρχικό ενθουσιασμό, κατέδειξαν ότι χωρίς την ιδιωτική πρωτοβουλία δεν είναι δυνατόν να επιτύχουμε τους στόχους της χώρας.

Ας συγκρατήσουμε επίσης ότι ο χρόνος που χάσαμε πχ σε σχέση με τη Δανία ή τη Γερμανία συναρτάται και με ορισμένα χρόνια προβλήματα όπως οι ελλείψεις κτηματολογίου, η μακρά αναμονή έκδοσης δικαστικών αποφάσεων για ιδιοκτησιακά θέματα, το μέγεθος του δημόσιου τομέα και άρα η γραφειοκρατία και οι επικαλύψεις αρμοδιοτήτων. Στο Υπουργείο Ανάπτυξης, συνεχίζουμε με υπευθυνότητα και ταχύτητα, ώστε οι ΑΠΕ να συμβάλλουν ακόμη περισσότερο στην προσφορά ενέργειας.

Τα βασικά σας τα ανέφερα. Εκείνο που δεν ανέφερα είναι η ανάγκη να αλλάξει η συμπεριφορά όλων μας ώστε να μειώσουμε δραστικά τη ζήτηση ενέργειας. Αλλά για το θέμα αυτό μπορώ να σας μιλήσω μια άλλη φορά.

4. Μια σειρά τραυματικών εμπειριών του παρελθόντος (αδειοδότηση αιολικών πάρκων, φωτοβολταϊκά κ.λπ.) εδραίωσαν την αίσθηση ότι η κυβέρνηση ίσως θέλει αλλά δεν μπορεί να ευνοήσει πράσινες επενδύσεις. Έχουν μεταβληθεί αυτές οι διαπιστώσεις;

Ήδη ανέφερα έμμεσα ότι η κυβέρνηση και θέλει και μπορεί να «επουλώσει» τραυματικές εμπειρίες και αυτό έχει ήδη εκδηλωθεί τόσο σε νομοθετικό επίπεδο, όσο και με τις καθημερινές μας προσπάθειες για τον απεγκλωβισμό των διοικητικών εμπλοκών, ώστε τα έργα ΑΠΕ να προχωρήσουν κανονικά.

Σήμερα, η αδειοδότηση σταθμών έχει βελτιωθεί σημαντικά, τουλάχιστον στα πρώτα στάδιά της. Οι εν λειτουργία και οι υπό κατασκευή σταθμοί αθροίζουν όπως σας είπα στην αρχή 2.218 MW. Ειδικά στα νησιά, από τα περίπου 380 MW αδειοδοτημένων αιολικών σταθμών, ήδη λειτουργούν τα 225 MW, ενώ βρίσκονται στο στάδιο της κατασκευής σταθμοί περί τα 75 MW.

Οι νέες ρυθμίσεις για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων, αποτελούν ένα άλλο παράδειγμα. Θυμάστε ότι το 2006 είχε σχεδιαστεί ένα πολύ καλό πρόγραμμα το οποίο διέγειρε το επενδυτικό ενδιαφέρον ελληνικών και ξένων εταιρειών με αποτέλεσμα πολλοί να απογοητευτούν επειδή οι αιτήσεις τους δεν μπορούσαν καν να εξεταστούν. Δώσαμε άμεσα λύση στην τιμολόγηση, στο αδειοδοτικό καθεστώς, στα ζητήματα πολεοδομικής φύσεως, με αποτέλεσμα σήμερα η επιχειρηματική κοινότητα των φωτοβολταϊκών να βρίσκεται σε τροχιά ανάπτυξης.

Στο Υπουργείο Ανάπτυξης έχουμε πάντως καταφέρει να αποφύγουμε το φαινόμενο της αυτοεξαπάτησης, δηλαδή να στρογγυλεύουμε τα προβλήματα ή τις αστοχίες και έτσι να πέφτουμε στην παγίδα του να πιστεύουμε ότι όλα βαίνουν καλώς.

5. Στη Χίο πρόσφατα είδαν το φως της δημοσιότητας σχέδια εγκατάστασης ανεμογεννητριών, τα οποία στη συνέχεια εξαφανίστηκαν εξαιτίας της νομοθετημένης κλίμακας τέτοιου είδους επενδύσεων. Όσα έγιναν είναι προς όφελος μας;

Πράγματι είχαν κατατεθεί σχέδια ανάπτυξης αιολικών σταθμών στη Χίο, Λέσβο και Λήμνο, με αυτόνομη διασύνδεσή τους, μέσω υποβρυχίων καλωδίων, στο ηπειρωτικό δίκτυο, συνολικής ισχύος περίπου 1.700 MW. Τα σχέδια αυτά δεν έχουν αποσυρθεί, ωστόσο, έχουν εκλογικευτεί στα επίπεδα των 500 MW και θα υποβληθούν εκ νέου υπό το φως του νέου ειδικού χωροταξικού σχεδιασμού.

Θα ήθελα εδώ να θυμίσω ότι η δημόσια διαβούλευση για το χωροταξικό σχεδιασμό, όπου συμμετείχαν η επιχειρηματική κοινότητα, η ΚΕΔΚΕ, τα Υπουργεία και οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, κατέληξε στη θέσπιση ισότιμων και διαφανών κανόνων σε όλη τη χώρα, τους οποίους οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη οι επενδυτές κατά την ανάπτυξη των έργων τους. Το αν η κλίμακα των εγκαταστάσεων μπορεί να είναι μεγάλη ή μικρή σε μια περιοχή προβλέπεται από τους κανόνες αυτούς. Με άλλα λόγια δεν τίθεται θέμα εξαφάνισης σχεδίων, αλλά προσαρμογής τους από τις ίδιες τις εταιρείες στους κανόνες χωροταξίας και αιεφόρου ανάπτυξης, παράλληλα πάντα, με την ενημέρωση και τον διάλογο με τις τοπικές κοινωνίες.

Πάντως, η ανάπτυξη αιολικών σε λογικά επίπεδα στα νησιά και βεβαίως σε πλήρη συμβατότητα με το χωροταξικό σχεδιασμό, εφόσον προωθεί και υποβοηθά τις διασυνδέσεις των νησιών με το δίκτυο της ηπειρωτικής χώρας, όχι μόνο είναι προς το συμφέρον των καταναλωτών αλλά συμβάλλει σημαντικά στην τοπική ευημερία.

6. Σαν νομός έχουμε γενικά μείνει πίσω στον τομέα αξιοποίησης της πράσινης ενέργειας; Που θα μπορούσαμε να έχουμε ρίξει το βάρος μας;

Η πραγματικότητα είναι πως παρότι διατίθεται πλούσιο δυναμικό ΑΠΕ σε όλα σχεδόν τα νησιά μας, δυστυχώς δεν μπορεί να αξιοποιηθεί σε σημαντικό βαθμό όσο η ηλεκτροδότησή τους γίνεται από τους αυτόνομους σταθμούς παραγωγής, αμιγώς για τεχνικούς λόγους. Για αυτό, άλλωστε, η αδειοδότηση αιολικών και φωτοβολταϊκών σταθμών στα νησιά παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, σε σχέση με το αιολικό και ηλιακό δυναμικό που μπορούν να αξιοποιήσουν.

Στη Χίο έχουν αδειοδοτηθεί περίπου 10 MW αιολικών εκ των οποίων λειτουργούν 6,5 MW και κατασκευάζονται 1,2 MW. Επίσης αναμένεται σύντομα να ολοκληρωθεί και η αδειοδότηση των μικρών φωτοβολταϊκών σταθμών για τους οποίους θα διατεθεί συνολική ισχύς περί τα 7 MW. Παρόλα αυτά, ακόμα και χωρίς διασύνδεση με την ηπειρωτική χώρα, η προώθηση αιολικών σταθμών σε σημαντικό βαθμό, μπορεί να γίνει με το σχεδιασμό και κατασκευή υβριδικών σταθμών, δηλαδή αιολικών με συστήματα αποθήκευσης, κυρίως με αντλησιοταμίευση η οποία όμως κοστίζει πολύ. Κάτι σαν αυτό που κατασκευάζει η ΔΕΗ στην Ικαρία και επίσης έχουν σχεδιάσει αρκετοί εν δυνάμει παραγωγοί σε άλλα νησιά, (Κρήτη, Ρόδο, Λέσβο, Σίκινο). Οι σχετικές αιτήσεις έχουν κατατεθεί και αξιολογούνται. Οι υβριδικοί σταθμοί, που αποτελούν σταθμούς που «τιθασεύουν» την ανεξέλεγκτη, εν γένει, αιολική ενέργεια και την προσαρμόζουν στις ανθρώπινες ανάγκες, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην περαιτέρω ανάπτυξη, ιδίως της αιολικής ενέργειας στα μη διασυνδεδεμένα νησιά, ακόμα και με την αυτόνομη ηλεκτροδότησή τους.

Πάντως, εάν συγκρίνουμε τη Χίο με άλλα νησιά στον τομέα αξιοποίησης της πράσινης ενέργειας, θα διαπιστώσουμε ότι είναι πρωτοπόρος αφού ήδη από το 1992 εγκαταστάθηκε αιολικό πάρκο της ΔΕΗ στο Μελανιός, όταν σήμερα, νησιά όπως η Κέρκυρα και η Θάσος δεν έχουν δει ανεμογεννήτρια να γυρίζει.

Ένα άλλο μεγάλο κεφάλαιο το οποίο, ως Υπουργείο, αποφασίσαμε να αναδείξουμε είναι η Γεωθερμία. Και αυτό το γνωρίζουν οι ενδιαφερόμενοι, τους οποίους συναντήσαμε σε ειδική ημερίδα που διοργανώθηκε στη Χίο. Με τον πρόσφατο εκσυγχρονισμό του νομοθετικού πλαισίου που ετοίμασε το Υπουργείο και την ολοκλήρωση των ερευνών του Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ) στα Νένητα και στα Θυμιανά, είμαστε έτοιμοι να προσκαλέσουμε κάθε ενδιαφερόμενο και να προχωρήσουμε στην προκήρυξη ανοιχτού διαγωνισμού για τα δύο αυτά πεδία χαμηλής θερμοκρασίας.

Με την ευκαιρία, θα ήθελα να σας πω ότι η θερμική ισχύς των πεδίων σύμφωνα με τα στοιχεία του ΙΓΜΕ είναι πάνω από 300kW_{th} θερμικής ισχύος για τα Θυμιανά, ενώ για τα Νένητα τα στοιχεία είναι εντυπωσιακά με θερμική ισχύ κοντά στα $10.000\text{kW}_{\text{th}}$. Τι σημαίνει πρακτικά αυτό; Σημαίνει πλήθος εφαρμογών. Ενδεικτικά αναφέρω ότι, για την περιοχή των Θυμιανών, τα πεδία θα μπορούσαν να τύχουν αξιοποίησης σε εφαρμογές, με απευθείας χρήση, σε αθλητικές - τουριστικές εγκαταστάσεις (κολυμβητήρια, πισίνες, spa) και με τη χρήση αντλιών θερμότητας για θέρμανση και ψύξη χώρων.

Στο γεωθερμικό πεδίο Νενήτων, λόγω της μεγαλύτερης θερμοκρασίας που έχουν τα γεωθερμικά ρευστά, υπάρχουν πολύ περισσότερες και συνδυαστικές εφαρμογές που μπορούν να τύχουν αξιοποίησης. Ξήρανση αγροτικών και αλιευτικών προϊόντων, θερμάνσεις θερμοκηπίων και κατοικιών, ψύξη προϊόντων, ιχθυοκαλλιεργητικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες, αφαλάτωση νερού και κέντρα ιαματικού τουρισμού.

Σίγουρα η Χίος προσφέρεται για περισσότερες εφαρμογές ΑΠΕ σε σχέση με άλλα νησιά. Ως Υπουργείο θα χαρούμε να συμβουλευόμαστε οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο είτε απευθείας, είτε μέσω του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας αλλά και του ΙΓΜΕ.

7. Πως, οραματικά, θα θέλατε να δείτε τη Χίο και τα δορυφορικά νησιά της ενεργειακά τα επόμενα χρόνια;

Η Χίος μπορεί να εκμεταλλευτεί τον άνεμο, τον ήλιο και τη γεωθερμία και να περιορίσει σταδιακά την παραγωγή ηλεκτρισμού από συμβατικά καύσιμα. Ας πούμε ότι μπορεί να μιμηθεί τα Ψαρά, όπου η παραγωγή αιολικών είναι διπλάσια από τις ανάγκες σε ηλεκτρική ενέργεια του νησιού. Αυτό μπορεί να συμβεί με τη διασύνδεση τοπικά αλλά και με το ηπειρωτικό δίκτυο, η οποία θα βελτιώσει την ευστάθεια του ηλεκτρικού συστήματος μηδενίζοντας τις διακοπές ρεύματος και επιτρέποντας, τεχνικά, την σταδιακή και μεγαλύτερη διείσδυση ΑΠΕ. Παράλληλα, τεχνολογίες αιχμής όπως τα υβριδικά συστήματα ΑΠΕ στα οποία αναφέρθηκα προηγουμένως, θα πρέπει να ξεκινήσουν να δοκιμάζονται και στη Χίο, έστω ερευνητικά και σε μικρή κλίμακα. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να βλέπουμε την ανάπτυξη των ΑΠΕ στη Χίο, ως τον εγχώριο καθαρό και ανανεώσιμο πόρο που μπορεί να καλύψει τις ανάγκες σε ηλεκτρική ενέργεια, στο μέγιστο δυνατό βαθμό και στο μέτρο του τεχνικά εφικτού. Πείτε μου : δεν θα ήμασταν όλοι ευτυχείς αν μετά από μερικά χρόνια η Χίος γίνει πόλος έλξης τουριστών, μαθητών, φοιτητών και επιστημόνων από όλο τον κόσμο που θα επισκέπτονται τις σύγχρονες εγκαταστάσεις ΑΠΕ, γνωρίζοντας χειμώνα – καλοκαίρι την τοπική φιλοξενία;

8. Είστε ικανοποιημένος από το βαθμό ενδιαφέροντος που δείχνουν οι έχοντες την ευθύνη του τόπου για τις ανανεώσιμες πηγές;

Μέρος της δουλειάς μου αυτή τη στιγμή είναι η προώθηση των ΑΠΕ σε όλη τη χώρα μέσω της βελτίωσης των αδειοδοτικών διαδικασιών και του επενδυτικού κλίματος αλλά και μέσω της ενημέρωσης των πολιτών. Παρά την εξαιρετική πρόοδο που έχουμε σημειώσει, δεν νοιώθω την ικανοποίηση που θα ήθελα να νοιώθω, κυρίως με τον εαυτό μου. Το λέω αυτό γιατί κανένας δεν μπορεί να εφησυχάζει. Όποιος κατέχει θέση ευθύνης πρέπει να προσηλώνεται στην ανάπτυξη της πράσινης ενέργειας, χωρίς κομματικούς ή άλλους εγωισμούς, διότι οι ΑΠΕ δεν είναι κληρονομιά, αλλά χρέος προς τα παιδιά μας.

9. Εκμεταλλευόμαστε επαρκώς την παρουσία ενός συντοπίτη Γενικού Γραμματέα στο συγκεκριμένο χώρο ή την αφήνουμε να περάσει ανεκμετάλλευτη;

Η διατύπωση του ερωτήματος δεν μου αρέσει. Είναι αυτονόητο ότι επιθυμώ να συνδράμω με όποια γνώση ή εμπειρία τυχόν διαθέτω για κάθε πρωτοβουλία, δράση ή έργο που μπορεί να συνεισφέρει στην οικονομική ευημερία αλλά και τη βιώσιμη ανάπτυξη του νησιού. Στον τομέα των ΑΠΕ πολλοί έχουν κάνει πολλές και μακρόχρονες προσπάθειες μέσα και έξω από τη Χίο. Πάντως, η αξιοποίηση των αδιαμφισβήτητων πλεονεκτημάτων και ευκαιριών που διαθέτουμε, δεν είναι μόνο υπόθεση της κεντρικής κυβέρνησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης, είναι και του Χιώτη επιχειρηματία, όπου και αν βρίσκεται. Αρκεί όλοι να μπορούμε να συζητούμε για να δημιουργήσουμε και όχι για να διχογνωμήσουμε.

10. Ποια είναι, όμως, και η προσωπική συμβολή του Κ. Μουσουρούλη στην εδραίωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην ιδιαίτερη πατρίδα του; Μήπως της οφείλει κάτι παραπάνω;

Παρεμφερές με το προηγούμενο αλλά και μονοδιάστατο το ερώτημά σας. Εκείνο που απαιτείται είναι συναντίληψη και συλλογική προσπάθεια για κάθε δράση που χρησιμοποιεί νέες τεχνολογίες για να παράγεται πλούτος και να δημιουργείται απασχόληση. Αυτό που εγώ οφείλω παραπάνω είναι να συμμετέχω με όλες μου τις δυνάμεις σε αυτήν την προσπάθεια. Επειδή όμως ο κόσμος έχει κουρασθεί από εξαγγελίες, καλό είναι όλοι να δουλεύουμε αθόρυβα.